

Rechtsstatelijk problemen, zoals te ingewikkelde wetgeving, vergen een rechtsstatelijke oplossing.

Het huidige wettelijk raamwerk in Nederland is niet geschikt om rechtsstatelijk handelen van de overheid te garanderen omdat de rechter niet mag toetsen aan de grondwet en geen uitspraken over de wetgeving zelf doet.

Het ontbreken van onafhankelijke grondwettelijke toetsing is de belangrijkste oorzaak van het ontstaan van het probleem van te ingewikkelde wetgeving.

Goede wil is niet toereikend. Om beleid en wetgeving zodanig bij te sturen, dat rechtsstatelijk handelen gegarandeerd kan worden en burgers voldoende beschermt zullen worden door en tegen de overheid zal allereerst art. 120 van de Grondwet moeten worden geschrapt en /of een Grondwettelijk Hof moeten worden opgericht.

Niet minder belangrijk is om ook **de definitie van het begrip 'Rechtsstaat' op te nemen in de Grondwet.**

Een maatregel die dit proces zou kunnen versnellen voordat deze Grondwetswijzigingen zijn ingevoerd, is de opdracht van de regering naar individuele bestuurders en ambtenaren, om gevraagd en ongevraagd hun beslissingen te onderbouwen aan de hand van de grondwet en dat bezwaar tegen een overheidsbeslissing altijd formeel moet worden getoetst aan de grondwet.

Ook zou de regering bij rechters die niet tot de rechterlijke macht behoren (Afd. bestuursrecht Raad van State) kunnen aandringen zich nadrukkelijker uit te spreken over grondwettelijkheid en redelijkheid en billijkheid van wetgeving en overheidsbeslissingen.

Ingewikkeld beleid wordt direct veroorzaakt door ingewikkelde en onduidelijke wetgeving. Een veel voorkomende onduidelijkheid in wetgeving is een paragraaf die de rechter toestaat zonder (specialistisch) onderzoek te oordelen over niet specifiek genoemde omstandigheden. Bijvoorbeeld een paragraaf in de wet curatele en bewind: Artikel 435.3: *De rechter volgt bij de benoeming van de bewindvoerder de uitdrukkelijke voorkeur van de rechthebbende, tenzij **gegronde redenen** zich tegen zodanige benoeming verzetten.*

Wetsartikelen zoals deze zorgen voor onduidelijkheid en rechtsongelijkheid.

Elke wet moet worden geschoond van niet nader bepaalde omstandigheden die de rechter de vrijheid geeft naar persoonlijke voorkeur te beschikken. Dat is een inbreuk op rechtszekerheid.

In het voorbeeld van wetgeving rond curatele en bewind is de situatie op meerdere punten onduidelijk en lijkt in conflict met de vereiste onafhankelijkheid van de rechter; De rechter benoemt niet alleen de wettelijk vertegenwoordiger, maar fungeert ook als toezichthouder en de rechterlijke macht heeft via een uitspraak van de Hoge Raad zichzelf carte blanche verstrekt om iemand zonder tussenkomst van een specialistisch onderzoek als wilsonbekwaam te mogen behandelen. Het is voor de rechter door deze verschillende petten en belangen per definitie onmogelijk de schijn van partijdigheid weg te nemen, want het is niet anders dan een slager die zijn eigen vlees keurt.

Al sinds de economische verhandelingen van Keynes in de jaren 30 van de vorige eeuw is het duidelijk dat de overheid een belangrijke rol speelt in de regulering van het sociaal economisch klimaat.

De overheid heeft decennia lang grondwettelijk verankerde rechten zoals zorg en huisvesting overgelaten aan de vrije markt. Een vrije markt creëert per definitie schaarste. Opzettelijk gecreëerde tekorten passen niet bij een grondwettelijk verankerde rechten.

Hieruit volgt dat, om rechtsstatelijk bestuur en beleid mogelijk te maken, om te beginnen wetgeving die nu schaarste bevordert in grondwettelijk verankerde rechten, zoals zorg en huisvesting, moet worden aangepast.

3

Elke burger heeft recht, ook van rechtswege, op maatwerk. Dat dit een dilemma voor ambtenaren vormt, ben ik niet met u eens. Het werkelijke probleem ligt bij onduidelijke wetgeving, waarbij de opdracht van de overheid en de individuele ambtenaar naar haar burgers te vrijblijvend is. De artikelen 119 en 120 van de Grondwet zorgen er samen voor dat ambtenaren, zonder zelf aansprakelijk te zijn, burgers arbitrair en discriminatoir kunnen behandelen.

Om tot een oplossing te komen, zullen conflicten tussen burgers en de overheid behandeld moeten door een civiele rechtbank en niet door de afdeling bestuursrecht van de Raad van State. De Raad van State is een adviesorgaan.

Ten tweede moet elk gesprek van een burger met de overheid opgenomen worden en de opname moet toegankelijk voor de burger zijn.

In het verlengde daarvan moet naast het Proces Verbaal, van elke zitting van elke rechtbank een opname worden gemaakt en deze moet beschikbaar zijn voor alle belanghebbenden. Openbaarheid van bestuur vergt daadwerkelijke handelingen.

4

Een dienende overheid die het wezen en het doel van de Rechtsstaat respecteert, is begripvol, toegankelijk en duidelijk.

Dat is in Nederland niet het geval; Er is een fundamenteel probleem binnen de overheid dat ruimte geeft aan menselijke eigenschappen die ongewenst zijn in de uitoefening van werkzaamheden in het openbaar bestuur. Dit geldt ook voor de Rechtspraak en bestuursrechtspraak.

Deze ruimte voor 'ongewenst gedrag' heeft geleid tot een vorm van juridificering van overheidsbeslissingen die als rechtvaardiging voor het eigen handelen dienen, maar die voorbij gaan aan redelijkheid en grondwettelijke basisrechten.

Dit is een rechtstreeks gevolg het gebrek aan persoonlijke aansprakelijkheid van overheidsdienaren en het ontbreken van een Grondwettelijke toets door de Rechtspraak.

Het instellen van een onafhankelijke Grondwettelijke toets en een vorm van persoonlijke aansprakelijkheid bij inbreuk op grondrechten is noodzakelijk om contact en vertrouwen tussen burger en overheid te verbeteren.

5

Allereerst is rechtsbescherming tegen de overheid een basisrecht. Dit basisrecht hoort door een onafhankelijke rechter beschermt te worden die de Grondrechten zoals bepaald oa in de Grondwet mee moet kunnen wegen.

Het doorprocederen door de overheid kan worden voorkomen door bij een geschil de bezwaarprocedure bij het overheidsorgaan zelf te schrappen en inplaats daarvan direct met spoedeisend belang de civiele rechter een beschikking uit te laten spreken; 'uit voorraad leverbaar'. (Direct toepasbaar) Elke Gemeente zou hiervoor periodieke (kanton) zittingen moeten faciliteren. Dit kan ook dienen als advies naar bestuur en burger voorafgaande aan de overheidsbeslissing. De burger kan wel kosteloos in Hoger Beroep, maar de overheid kan slechts in cassatie bij de Hoge Raad.

Om dit te kunnen realiseren moet de financiering van de Rechtspraak worden aangepast en wettelijk worden vastgelegd.

6

In plaats van te kijken naar het 'samenspel tussen burger en overheid' is het identificeren van oorzaken voor een slechtwerkende Rechtsstaat naar mijn mening meer oplossingsgericht en meer bepaalbaar.

Een overheid die zelf wel bepaalt of het zich rechtmatig gedraagt, duldt geen 'waarachtige' samenwerking met haar burgers.

De 'Rechtsstaat' als begrip wordt keer op keer gebruikt zonder dat hiervoor een definitie in de wet is

opgenomen.

De door u beschreven 'incidentenpolitiek' komt voort uit beleid dat niet onafhankelijk getoetst is aan de Grondwet.

De huidige 'eigen' toetsing door de wetgever of naar niet dwingend advies van de Raad van State volstaat niet.

Het zorgt voor een zich uitdijende cirkel van 'bevoegden' die onrechtmatig en onredelijk beleid zonder aansprakelijkheid naar eigen voorkeur kunnen uitvoeren.

De werking van de niet wettelijk gedefinieerde 'Rechtsstaat' wordt in de eerste plaats ondergraven door een overheid en haar ambtenaren die onredelijk of zelfs onrechtmatig kunnen handelen en dat dan ook doen. Er is niets menselijks vreemds aan mensen wie bestuurlijke bevoegdheid is verleent.

Om terug te komen op uw vraag; Om teveel te grote, dus loze, beloftes te voorkomen, is het instellen van een Grondwettelijk Hof, toetsing aan de Grondwet door de Rechter en persoonlijke aansprakelijkheid voor bestuurders en ambtenaren noodzakelijk.

7

Met de stelling dat het uitgangspunt van de democratische rechtsstaat is dat iedere inwoner van Nederland invloed kan hebben op de uitoefening van de overheidsmacht wordt een niet realistisch beeld geschetst.

Het wettelijk raamwerk in Nederland is zodanig, dat een meerderheid in de Tweede Kamer van de Staten Generaal het beleid bepaalt zonder rekening te hoeven houden met de minderheid en Grondwettelijk bepaalde grondrechten.

Zolang de overheid en haar ambtenaren zich zelf niet aan de wet hoeven te houden, zij niet aansprakelijk zijn (zoals bijvoorbeeld in het Toeslagenschandaal), staat de overheid als geheel niet in dienst van de burger, maar is het een eigen entiteit met een eigen belang.

Het huidige bestuur vertegenwoordigt primair deelbelangen waardoor het algemeen belang en onze grondrechten worden ondergesneeuwd.

Om de burger daadwerkelijk te betrekken bij de vormgeving van beleid en wetgeving, moet het beleid zich allereerst rechtmatig verhouden tot de Grondwet en internationale verdragen. De rechtmatigheid van de uitvoering van beleid moet worden bepaald door de onafhankelijke rechter en niet, zoals nu, door de wetgever zelf.

8

Laat Nederland niet alleen het land zijn dat als eerste het Homohuwelijk omarmde, maar ook de samenleving die de definitie van 'Rechtsstaat' opneemt in de Grondwet en in alle andere wetten geldend voor heel Nederland.